

IZ RADA GOSPODARSKO-SOCIJALNOG VIJEĆA

Od ožujka do kraja svibnja ove godine održano je ukupno pet sjednica Gospodarsko-socijalnog vijeća, od kojih su dvije bile dopisne sjednice (233. i 234. sjednica na kojima je donesena odluka o prijedlogu imenovanja predstavnika Hrvatske udruge poslodavaca u Upravno vijeće Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje (HZMO) te u Upravno vijeće Središnjeg registra osiguranika - REGOS). Na 232. sjednici, održanoj 29. ožujka 2021. godine, premijer Andrej Plenković predstavio je socijalnim partnerima Nacionalni plan oporavka i otpornosti 2021.-2023. (NPOO). Detaljan sadržaj rasprave možete vidjeti na <https://www.matica-sindikata.hr/gsv-s-plenkovicem-raspravljao-o-nacionalnom-planu-za-oporavak-i-otpornost/>. Premijer Plenković sudjelovao je i na 235. sjednici GSV-a, održanoj 17. svibnja 2021., na kojoj su glavne teme bile Akcijski plan za provedbu Europskog stupa socijalnih prava, uključujući i Deklaraciju sa socijalnog samita u Portu, revidirane smjernice EU za regionalne potpore te izmjene Zakona o trgovini radi reguliranja rada nedjeljom (više na <https://www.matica-sindikata.hr/na-gsv-u-o-neradnoj-nedjelji-i-o-europskom-stupu-socijalnih-prava/>). Također, na 235. sjednici usvojen je Program rada Gospodarsko-socijalnog vijeća za 2021. godinu i strateške teme za raspravu, Izvješće o radu Gospodarsko-socijalnog vijeća za 2018. i 2020. godinu te Izvješće o radu županijskih gospodarsko-socijalnih vijeća za 2018., 2019. i 2020. godinu. Dana 31. svibnja 2021. godine održana je virtualna, 236. sjednica na kojoj s članovi GSV-a primili na znanje Godišnje izvješće o radu Hrvatskog zavoda za zapošljavanje (HZZ).

IZMJENE I DOPUNE ZAKONA O RADU

Rad na redefiniranju Zakona o radu, koji je započeo u rujnu 2020. godine, odvija se sukladno utvrđenom terminskom planu pri čemu je završena tzv. konzultativna faza tijekom koje su socijalni partneri detaljno argumentirali potrebu izmjena i dopuna određenih odredbi i instituta Zakona o radu. U razdoblju od 23. svibnja do 7. lipnja 2021., na portalu e-Savjetovanje provedeno je savjetovanje o [Obrascu prethodne procjene učinaka propisa za Nacrt prijedloga Zakona o radu](#). U predmetnom Obrascu, Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike kao predlagatelj analizira postojeće stanje, navodi probleme, razloge i argumente zašto je nužno mijenjati Zakon o radu te utvrđuje ciljeve promjena i predlaže moguća normativna rješenja. Matica hrvatskih sindikata, Nezavisni hrvatski sindikati i Savez samostalnih sindikata Hrvatske uputili su dana 28. svibnja 2021. [zajednički komentar na Obrazac prethodne procjene učinka propisa za Nacrt prijedloga Zakona o radu](#) u kojem su iznijeli svoje komentare i primjedbe te posebno naglasili da je Ministarstvo prije izrade Obrasca bilo upoznato sa stavovima sindikalnih središnjica budući da su isti tijekom konzultacijskog postupka bili detaljno obrazlagani (kako usmenim putem, tako i dostavom više od 50 stranica kvalitetno argumentiranih pisanih materijala) te da je upravo zato neprihvatljivo da se u procjeni učinaka novog Zakona o radu i dalje inzistira na rješenjima oko kojih je izraženo ozbiljno i argumentirano neslaganje. Neprihvatljivim je ocijenjeno i to da se u Obrascu nije našao praktički niti jedan od sindikalnih prijedloga iznesenih u cilju jačanja zaštite prava radnika i kolektivnog pregovaranja te sprečavanja uočenih zlouporaba u odredbama Zakona o radu. Tragom navedenog, istaknuto je da

ova prethodna procjena učinaka propisa odražava isključivo stajališta Ministarstva kao stručnog nositelja te da u daljnjoj fazi rada (normativna faza - izrada zakonskog teksta) očekujemo uvažavanje prijedloga svih uključenih strana iznesenih tijekom konzultativne faze. Početak normativne faze, odnosno rada na izradi zakonskog teksta novih odredaba Zakona o radu predviđen je za drugu polovicu lipnja ove godine. Rok određen za dovršetak rada na izmjenama i dopunama Zakona o radu i njihovo usvajanje je druga polovica 2022. godine.

UTVRĐIVANJE REPREZENTATIVNOSTI ZA KOLEKTIVNE PREGOVORE ZA NOVI TEMELJNI KOLEKTIVNI UGOVOR ZA SLUŽBENIKE I NAMJEŠTENIKE U JAVNIM SLUŽBAMA

Tragom činjenice da važeći Temeljni kolektivni ugovor za službenike i namještenike u javnim službama (TKU) istječe s krajem studenoga ove godine te da je za nove pregovore potrebno utvrditi novu reprezentativnost pregovaračkog odbora sindikata javnih službi, sindikati javnih službi iz redova Matice prepoznali su nužnost pravovremenog pokretanja postupka utvrđivanja navedene reprezentativnosti. Budući da ranija iskustva pokazuju da od raspisivanja javnog poziva od strane Povjerenstva za utvrđivanje reprezentativnosti pa do izdavanja rješenja o reprezentativnosti može proći i nekoliko mjeseci (kod zadnjeg utvrđivanja reprezentativnosti postupak je trajao pet i pol mjeseci), u ožujku ove godine iniciran je sastanak sindikata javnih službi na kojem je postignut dogovor o najboljem trenutku za pokretanje postupka, kako bi se rješenje o reprezentativnosti ishodilo na vrijeme i kako bi pregovori mogli započeti u trenutku koji sindikati budu smatrali najboljim. Sukladno zajedničkom dogovoru, Nezavisni sindikat zaposlenih u srednjim školama Hrvatske početkom travnja uputio je Povjerenstvu za utvrđivanje reprezentativnosti zahtjev za pokretanje postupka utvrđivanja reprezentativnosti za TKU, temeljem kojega je raspisan [javni poziv sindikatima javnih službi za dostavljanje podataka o broju članova](#)

[radi utvrđivanja broja i sastava pregovaračkog odbora](#). Zakonski rok od 30 dana u kojem su sindikati trebali dostaviti potrebne podatke trajao je od 30. travnja do 31. svibnja 2021. godine.

RAZLIKOVANJE ČLANA I NEČLANA PRI PRIMJENI PRAVA IZ KOLEKTIVNIH UGOVORA

Na inicijativu predsjednika Matice, na sastanku čelnika sindikalnih središnjica s premijerom Plenkovićem, održanom 13. listopada 2020., raspravljalo se o potrebi rješavanja problema nejednakog položaja članova sindikata u odnosu na nečlanove sindikata pri primjeni prava iz kolektivnih ugovora. Na sastanku je detaljno obrazložena nepravedna pozicija članova sindikata u odnosu na nečlanove te je predložen niz mogućih rješenja koja po ovom pitanju postoje u Europi i svijetu. Sastanak je rezultirao pozitivnim stavom Vlade prema rješavanju ovog problema te dogovorom o zajedničkom radu na ispitivanju mogućnosti i pronalaženju normativnog rješenja. Tajništvo Matice potom je izradilo radni materijal s prijedlogom pravnog koncepta za uvođenje naknade za korištenje povoljnosti ugovorenih kolektivnim ugovorom za nečlanove sindikata, a koji materijal je bio podloga za raspravu na sastanku sindikalnih središnjica s predstavnicima Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike i predstavnika reprezentativnih sindikalnih središnjica 27. studenoga 2020. Na navedenom sastanku razgovaralo se i o drugim mogućim rješenjima kao što je model vremenskog ograničenja primjene prava iz kolektivnog ugovora na radnike koji nisu članovi sindikata, odnosno model ugovaranja dodatnih prava samo za članove sindikata. U travnju ove godine Vlada je potrebu rješavanja pitanja razlikovanja člana i nečlana sindikata pri primjeni prava iz kolektivnih ugovora uvrstila i u Nacionalni plan oporavka i otpornosti, posebno istaknuvši potrebu uspostavljanja ravnoteže između financijskih obveza članova sindikata i ugovorenih prava iz kolektivnih ugovora koja konzumiraju svi radnici, sve u cilju promicanja socijalnog dijaloga i jačanja sindikata. Sindikalne središnjice navedeni su postupak ocijenile kao

pozitivan pomak u rješavanju ovog izrazito važnog sindikalnog pitanja, a na medijske napise koji su nakon toga uslijedili odgovorile su argumentiranim [zajedničkim Priopćenjem pod naslovom „Nije riječ o sindikalnom porezu, već o ispravljanju nepravde prema članovima sindikata koji financiraju kolektivno pregovaranje“](#). Matica hrvatskih sindikata, Nezavisni hrvatski sindikati i Savez samostalnih sindikata Hrvatske kontinuirano rade i na izradi normativnog (zakonskog) rješenja kojim bi se omogućilo ugovaranje određenih prava samo za članove sindikata, odnosno normativnog rješenja kojim bi se otvorila mogućnost ugovaranja obveze plaćanja naknade za korištenje prava iz kolektivnih ugovora za nečlanove sindikata. S ciljem njihovog uvrštavanja u novi Zakon o radu, čije usvajanje se očekuje u drugoj polovici iduće godine, o navedenim normativnim prijedlozima nastavit će se razgovori s resornim Ministarstvom, kao i konzultacije sa stručnjacima iz područja radnog i ustavnog prava.

IZMJENE ZAKONA O TRGOVINI - REGULIRANJE RADA NEDJELJOM

Tragom namjere da se kroz izmjene Zakona o trgovini regulira rad nedjeljom u djelatnosti trgovine, početkom godine osnovana je tripartitna Radna skupina u kojoj sudjeluju i predstavnici Matice. Na sastanku Radne skupine održanom krajem ožujka 2021., kao i na 235. sjednici Gospodarsko-socijalnog vijeća održanoj 17. svibnja 2021., Vlada RH je prezentirala relevantne podatke i argumente koji idu u prilog potrebi ograničavanja rada nedjeljom te iznijela prijedloge za zakonsko uređenje takvog rada. Naglašeno je da podaci Porezne uprave za razdoblje 2017. - 2020. pokazuju da su najprometniji fiskalni dani u trgovini petak i subota (dok se najmanje prometa ostvari nedjeljom), da su istraživanja stavova građana o radu nedjeljom pokazala da za većinu građana nedjelja nije dan koji je ispunjen potrošačkim aktivnostima te da rad trgovina nedjeljom nije prihvatljiv većini građana. Nadalje, u [Prezentaciji Vlade RH o reguliranju radnog vremena u djelatnosti trgovine](#) istaknuto je i da

Konvencija Međunarodne organizacije rada br. 106 o tjednom odmoru u trgovini i uredima te Europska povelja o socijalnim pravima određuju da se razdoblje tjednog odmora mora, kad god je to moguće, podudarati s danom u tjednu koji je prema tradiciji ili običajima zemlje određen kao dan odmora. Upravo s time je povezana i činjenica da je Ustavni sud RH u svojoj odluci iz 2009. utvrdio da je u pravnom poretku RH upravo nedjelja onaj dan u tjednu koji je prema hrvatskoj tradiciji dan tjednog odmora te činjenica da važeće odredbe našeg Zakona o radu propisuju da radnik tjedni odmor koristi nedjeljom. Tragom primjera iz različitih praksi država članica EU pri reguliranju rada nedjeljom, Vlada je izašla s prijedlogom prema kojem bi se radno vrijeme u trgovini reguliralo na način da su trgovine nedjeljom i blagdanima zatvorene, uz popis prodajnih objekata na koje se ta odredba ne bi odnosila (npr. benzinske crpke, trgovine u bolničkim ustanovama, hotelima, zračnim i trajektnim lukama...) te uz propisivanje iznimke koja omogućava poduzetnicima da, s obzirom na specifičnost obavljanja djelatnosti, samostalno odrede 16 nedjelja u godini koje će raditi (turistička sezona, božićno razdoblje i sl.). S medijskim istupima predsjednika Matice vezano za ovu temu možete se upoznati na web stranicama Matice (<https://www.matica-sindikata.hr/n1-11-5-2021-ribic-najbolje-rjesenje-je-da-se-ljude-posteno-plati-ali-drzava-ne-funkcionira/>).

KONFERENCIJA O BUDUĆNOSTI EUROPE

15. siječnja 2020. godine Europski parlament odobrio je Rezoluciju kojom je definirao svoj stav o Konferenciji o budućnosti Europe, a 10. ožujka 2021. potpisana je [Zajednička izjava o Konferenciji o budućnosti Europe](#) kojom je institucijama omogućeno da započnu organiziranje Konferencije u svibnju 2021. godine. U Zajedničkoj Izjavi ističe se da je Europska unija od svog osnutka prevladala brojne izazove te da je s pandemijom bolesti COVID-19 kao nikada do sada doveden u pitanje jedinstveni model Europske unije. Naglašeno je da se Konferencija treba usredotočiti na socijalna

pitanja, ostvarivanje zelene i digitalne tranzicije, uz istodobno jačanje otpornosti Europe, njezinog društvenog ugovora i konkurentnosti europske industrije, suzbijanje nejednakosti i ostvarenje pravednog, održivog, inovativnog i konkurentnog gospodarstva Europske unije.

Konferencija o budućnosti Europe zapravo predstavlja niz rasprava kojima će se institucijama i ljudima iz cijele Europe omogućiti da podijele svoje ideje i doprinesu oblikovanju zajedničke europske budućnosti. Konferencija je zajednički pothvat Europskog parlamenta, Vijeća i Europske komisije koji djeluju kao ravnopravni partneri zajedno s državama članicama Europske unije. Ovo je prva takva konferencija. Riječ je o velikom paneuropskom demokratskom projektu bliskom građanima koji će se realizirati kroz otvorenu, uključivu i transparentnu raspravu s građanima o nizu tema, prioriteta i izazova i to putem brojnih događanja i rasprava koji će biti organizirani diljem Unije te putem interaktivne višejezične digitalne Platforme. Na digitalnoj Platformi (https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/new-push-european-democracy/conference-future-europe_hr)

institucije, građani i građanke mogu razmijeniti ideje i poslati svoje prijedloge i putem interneta. Doprinosi sa svih događanja povezanih s Konferencijom prikupljat će se, analizirati, pratiti i objavljivati tijekom Konferencije putem višejezične digitalne Platforme. Konferencija će imati i Plenarnu skupštinu koja bi trebala donijeti zaključke/preporuke do proljeća 2022. godine, ali se ostavlja mogućnost da se Konferencija nastavi i nakon tog datuma.

Europska konfederacija sindikata (ETUC), čiji je član i Matica hrvatskih sindikata, podržala je namjeru organiziranja Konferencije o budućnosti Europe i aktivno se uključila u njen rad. Krajem ožujka 2021. ETUC je usvojio [Rezoluciju o putu za rad ETUC-a na Konferenciji o budućnosti Europe](#), a Radna skupina osnovana u tu svrhu dovršila je i [prve prioritete o različitim temama](#) koji su prijavljeni na mrežnoj Platformi. Članice ETUC-a, kao i udruženi sindikati i njihovi članovi, zamoljeni su za angažman i

osiguravanje odgovarajuće potpore sindikalnim prijedlozima.

DODATNE DONACIJE ZA POTRESOM POGOĐENE KRAJEVE

Temeljem naknadno pristiglih uplata u sklopu međunarodne akcije prikupljanja sredstava za pomoć stradalima u potresu, koju su organizirale tri sindikalne središnjice (Matica hrvatskih sindikata, Nezavisni hrvatski sindikati i Savez samostalnih sindikata), dana 27. travnja 2021. uplaćena je donacija Gradskoj knjižnici i čitaonici Petrinja u iznosu od 53.721,00 kn, za nabavu elektroničke opreme. Ugovor o donaciji sklopljen je 22. travnja, na Dan hrvatske knjige. Navedeni iznos doniranih sredstava osiguran je kroz naknadno pristigle uplate pomoći od strane Talijanskog općeg saveza radnika (CGIL), Nizozemskog saveza sindikata (FNV), Saveza samostalnih sindikata Srbije (SSSS) i Sindikata zdravstva i socijalne skrbi Španjolske (FSS-CCOO). Najveći dio prikupljenih sredstava (453.290,81 kn) uplaćen je 25. veljače 2021. kroz tri donacije u jednakim iznosima i to za financiranje obnove Doma zdravlja Petrinja - ispostava u Glini, za obnovu i nabavu opreme za Dječji vrtić Petrinjčica u Petrinji te za kupnju zemljišta i nabavu montažne modularne kuće za Dječji dom Vrbina u Sisku.

OBILJEŽAVANJE MEĐUNARODNOG PRAZNIKA RADA

Međunarodni praznik rada ove je godine, u skladu s epidemiološkim mjerama, obilježen simboličnim prosvjednim performansom održanim na zagrebačkom Glavnom kolodvoru pod nazivom „Zadnji vlak za bolje normalno“. Performans u organizaciji sindikalnih središnjica, a u režiji Petre Radin, izveli su glumci Filip Detelić, Petra Težak i Mario Kovač. Kroz performans se željelo upozoriti na problem iseljavanja hrvatskih radnika u potrazi za sigurnijim poslom i većom plaćom, kao i na neodrživost postojećeg ekonomskog, socijalnog i društvenog modela čije je nedostatke dodatno naglasila kriza izazvana koronavirusom. Predsjednici Matice, NHS-a i SSSH u svojim su

govorima istaknuli kako je oporavak od krize prilika za izgraditi „bolje normalno“ s kvalitetnijim i sigurnijim radnim mjestima, boljim plaćama, s više socijalne pravednosti, zaokretom od usluga prema industriji te bržom digitalnom i zelenom tranzicijom. Cijeli performans te govori čelnika dostupni su na web stranicama Matice <https://www.matica-sindikata.hr/zadnji-vlak-za-bolje-normalno/>.

Uoči Međunarodnog praznika rada, predstavnici sindikalnih središnjica i ove su godine, tradicionalno, na zagrebačkom Mirogoju zapalili svijeće i položili vijenac u spomen na sve žrtve radničke borbe, poginule radnike i hrvatske branitelje (<https://www.matica-sindikata.hr/uoci-praznika-rada-sindikati-polozili-vijenac-u-spomen-na-poginule-radnike/>).

CJELOŽIVOTNO PROFESIONALNO USMJERAVANJE

Matica hrvatskih sindikata članica je Nacionalnog foruma za cjeloživotno profesionalno usmjeravanje i razvoj karijere. Forum je neovisna, savjetodavna mreža čija je zadaća unaprjeđenje i promicanje cjelokupne politike i pravnog okvira za cjeloživotno profesionalno usmjeravanje u Hrvatskoj. Cilj profesionalnog usmjeravanja je dugoročnim planiranjem karijere i stjecanjem vještina za razvoj karijere omogućiti bolju usklađenost ponude i potražnje na tržištu rada, poboljšati produktivnost poslodavca, ali i uspješnost pojedinca. Stoga Forum okuplja ključne dionike iz područja obrazovanja, zapošljavanja i socijalnog uključivanja.

Forum bi trebao promicati razvoj usluga cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja, podupirati i podržavati koordinaciju i suradnju u radu dionika na nacionalnoj i regionalnoj razini, pridonositi osiguravanju kvalitete i stimulirati profesionalni razvoj radne snage u cjeloživotnom profesionalnom usmjeravanju te podizati svijest o važnosti cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja i razvoja karijere.

Članovi Forumu trenutno rade na prijedlogu mjera i aktivnosti za cjeloživotno profesionalno usmjeravanje i razvoj karijere za razdoblje 2021.-2024. godine. Sindikalne središnjice i u ovom

području nastoje istaknuti važnost kolektivnog pregovaranja te, unatoč popriličnim otporima od strane Hrvatske udruge poslodavaca, osigurati predviđanje aktivnosti usmjerenih ka promicanju sklapanja kolektivnih ugovora, koji bi, između ostalog, sadržavali i pravo radnika na cjeloživotno profesionalno usmjeravanje. Na inicijativu sindikalnih središnjica, u prijedlog mjera i aktivnosti ući će i planiranje aktivnosti uspostavljanja suradnje s državama koje imaju razvijene paritetne fondove s ciljem izrade modela paritetnog fonda za obrazovanje i osposobljavanje radnika.

DIREKTIVA O PRIMJERENIM MINIMALNIM PLAĆAMA U EU

Europska komisija je 28. listopada 2020. godine objavila [Prijedlog Direktive o primjerenim minimalnim plaćama u EU](#). Opći cilj Direktive je poboljšanje radnih uvjeta osiguravajući da svi radnici u EU imaju pristup odgovarajućoj zaštiti minimalne plaće, bilo u obliku zakonom propisane minimalne plaće ili plaće utvrđene kolektivnim ugovorima, omogućujući im da pristojno žive gdje god radili. Inicijativa reguliranja okvira za minimalnu plaću na razini EU jedna je od važnijih mjera u provedbi Europskog stupa socijalnih prava usvojenog u studenom 2017. godine. Tijekom 2020. godine na europskoj razini provedene su dvije faze savjetovanja sa socijalnim partnerima o potrebi osiguravanja primjerene plaće, a organizacije sindikata i poslodavaca izrazile su potporu većini ciljeva inicijative. Konsenzus nije postignut o instrumentu koji bi omogućio postizanje ciljeva jer su sindikati zagovarali direktivu, dok su se poslodavci tome protivili. Komisija se ipak umjesto preporuka (koje su neobvezujuće) odlučila za direktivu, zakonodavni akt EU-a koji definira cilj koji se želi postići, a zemlje članice su autonomne u izboru načina na koji će taj cilj ispunjavati. Jednom kada se konačni tekst direktive usuglasi između Vijeća i Parlamenta, države članice imat će dvije godine da je transponiraju u svoja zakonodavstva. Direktiva o primjerenim minimalnim plaćama ne govori o jedinstvenoj minimalnoj plaći na razini EU, budući da je takav ideal neizvediv obzirom na veliku

razliku u ekonomskoj snazi pojedinih zemalja članica. Stoga Direktiva traži uvođenje minimalne plaće u sve zemlje članice, a za svaku zemlju članicu posebno bi se radili izračuni po kojima minimalna plaća ne bi smjela biti niža od 50 posto prosječne i 60 posto medijalne plaće te ne bi smjela biti ispod nacionalne linije siromaštva. U Hrvatskoj se prosječna bruto plaća kreće između 9.200 i 9.300 kuna (oko 1.240 eura), a zakonom određena bruto minimalna plaća iznosi 4.250 kuna (oko 563 eura). Dakle, minimalna plaća u Hrvatskoj ne dostiže cilj predložen Direktivom. Zemlje koje minimalne plaće dogovaraju kroz kolektivne pregovore, u pravilu imaju manje radnika s minimalnim plaćama, a te su minimalne plaće uglavnom veće nego u zemljama u kojima se to zakonski propisuje. Komisija stoga preporučuje kolektivno pregovaranje pa se kao posebni cilj Direktive ističe poboljšanje adekvatnosti minimalne plaće (da države članice sa zakonski propisanim minimalnim plaćama osiguraju minimalne plaće na odgovarajućoj razini) i povećanje pokrivenosti kolektivnim ugovorima tako da u svim državama članicama stopa pokrivenosti kolektivnim pregovorima bude na razini od najmanje 70 posto. Kroz članstvo u Europskoj konfederaciji sindikata (ETUC) Matica je uključena u aktivnosti koje ETUC poduzima po pitanju Prijedloga Direktive o primjerenim minimalnim plaćama, a predstavnici Matice ove su godine sudjelovali i na dvije ETUC-ove online konferencije na temu predmetne Direktive. Uzimajući u obzir iskustva različitih država, ETUC kroz svoje zahtjeve i prijedloge nastoji utjecati na poboljšanje sadržaja Prijedloga Direktive. Europski gospodarski i socijalni odbor (u čijem je članstvu i predsjednik Matice) također je zauzeo stajalište o Prijedlogu Direktive. U [mišljenju EGSO-a o Prijedlogu direktive](#), usvojenom 25. ožujka 2021., prepoznaje se hitnost i potreba za uvođenjem takvog skupa mjera, prikladnost direktive i njezina pravna osnova, kao i nužnost odredbi kojima se osigurava poštovanje autonomije socijalnih partnera. Hrvatski sabor je krajem 2020. godine načelno podržao Prijedlog Direktive o primjerenim

minimalnim plaćama. U [službenom Stajalištu Sabora](#) naglašava se kako je veći dio prijedloga iz Direktive u Republici Hrvatskoj predviđen nacionalnim zakonodavstvom putem Zakona o minimalnoj plaći te općim radnim zakonodavstvom, ali se izražava zabrinutost u pogledu odredbe Direktive koja propisuje kako najmanje 70 posto radnika mora biti pokriveno kolektivnim ugovorima te se zauzima stav prema kojem bi se taj dio trebao urediti pravno neobvezujućim dokumentom, a ne direktivom. Sindikalne središnjice su u ožujku 2021. godine održale sastanak s predstavnicima Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike na kojemu je upozoreno na određene dijelove predložene Direktive o kojima je potrebno provesti ozbiljnu raspravu s ciljem poboljšanja teksta, a u interesu radnika. Na tom su sastanku predstavnici sindikalnih središnjica izviješteni kako će predstavništvo RH u Bruxellesu predložiti da se izraz „radničke organizacije“ zamijeni izrazom „sindikati“, odnosno da će se zatražiti pojašnjenje korištenog izraza. Također su raspravljene i druge sindikatima sporne odredbe, uz obećanje nadležnog Ministarstva da će se dijalog po ovom pitanju nastaviti.

ZAPOČELO ZASJEDANJE MEĐUNARODNE KONFERENCIJE RADA

Nakon što je 2020. godine odgođena zbog pandemije, ove godine Međunarodna konferencija rada se prvi put u povijesti održava virtualnim putem i to u dva dijela. Prvi dio Konferencije odvijat će se od 3. do 19. lipnja, a drugi dio od 25. studenoga do 11. prosinca 2021. godine. Ispred reprezentativnih sindikalnih središnjica, na ovogodišnjoj 109. Konferenciji sudjeluju Ivana Šepak-Robić (Matica hrvatskih sindikata) i Katarina Rumora (Nezavisni hrvatski sindikati).

20. svibnja 2021. godine održano je uvodno zasjedanje na kojem su izabrani službenici Konferencije, odobrena posebna pravila potrebna za održavanje Konferencije virtualnim putem te su imenovani odbori i radne skupine. Na Konferenciji će se izabrati Upravni odbor Međunarodne

organizacije rada, donijeti program i proračun. Kao i svake godine, raspravljat će se o kršenju standarada Međunarodne organizacije rada, odnosno kršenju odredaba međunarodnih konvencija od strane pojedinih država članica. U okviru različitih odbora održat će se i [rasprava o socijalnoj zaštiti](#) te posebna rasprava o [cjelovitom pristupu u nošenju s posljedicama pandemije bolesti COVID-19](#). Krajem godine, u drugom dijelu Konferencije, raspravljat će se o nejednakostima u svijetu rada te o vještinama i cjeloživotnom učenju.

NACIONALNI PLAN OPORAVKA I OTPORNOSTI 2021. - 2026.

[Nacionalni plan oporavka i otpornosti 2021. - 2026. \(NPOO\)](#), koji je Vlada RH usvojila 29. travnja 2021. godine, temelj je za povlačenje 49 milijardi kuna koje Hrvatskoj stoje na raspolaganju iz europskog Mehanizma za oporavak i otpornost. Riječ je o dokumentu koji pokazuje kako bi Hrvatska u periodu od 2021. do 2026. trebala trošiti navedena sredstva. EU će kroz Nacionalne planove zemljama članicama podijeliti ukupno 670 milijardi EUR-a, od čega je Hrvatskoj pripalo najviše ako se iznos sredstava promatra u odnosu na udio u BDP-u (12 posto BDP-a). Razlozi za ovako veliki iznos sredstava leže u činjenici da je BDP po glavi stanovnika u Hrvatskoj drugi najmanji u EU, da je stopa rasta u RH vrlo niska, da divergiramo od razvijenih zemalja, slabo povlačimo EU sredstva te da nas je pandemija koronavirusa izrazito pogodila (veliki pad BDP-a).

NPOO se sastoji od šest komponenti: *Gospodarstvo* (26,2 milijardi kuna), *Javna uprava, pravosuđe i državna imovina* (4,7 milijardi kuna), *Obrazovanje, znanost i istraživanje* (7,5 milijardi kuna), *Tržište rada i socijalna zaštita* (2,1 milijardi kuna), *Zdravstvo* (2,5 milijardi kuna) i *Obnova zgrada* (5,9 milijardi kuna).

U komponenti **Obrazovanje, znanost i istraživanje** planirana je „Reforma obrazovnog sustava“ koja podrazumijeva uglavnom infrastrukturne investicije, iza čega stoje i određene reforme koje se takvim ulaganjima žele ostvariti. Planira se izgradnja, dogradnja, rekonstrukcija i

opremanje predškolskih ustanova, osnovnih škola (za potrebe jednosmjenskog rada i cjelodnevnog nastave) te srednjih škola, kao i digitalna preobrazba visokog obrazovanja. Vezano za sustav znanosti i visokog obrazovanja, predviđeno je donošenje novog Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, primjena novog modela reorganizacije i financiranja javnih sveučilišta i znanstvenih instituta, donošenje novog Zakona o osiguranju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju, novog Zakona o Hrvatskoj zakladi za znanost te primjena novog okvira financiranja istraživanja, razvoja i inovacija.

U sklopu komponente **Javna uprava** naglasci su stavljeni na jačanje kapaciteta za daljnju decentralizaciju države (uz poticanje funkcionalnog spajanja pojedinih jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave), na digitalnu transformaciju društva i javne uprave (poticanje razvoja novih digitalnih tehnologija i informacijskih sustava) te na daljnje unaprjeđenje učinkovitosti javne uprave. Unaprjeđenje učinkovitosti javne uprave planira se kroz unaprjeđenje postupka zapošljavanja u državnoj službi (osnaživanje sustava prijema u državnu službu i daljnje poboljšanje kompetencija državnih službenika), funkcionalnu i održivu lokalnu samoupravu kroz daljnju optimizaciju i decentralizaciju te kroz nove modele plaća i rada u državnoj službi i javnim službama (reforma sustava plaća u javnom sektoru i unaprjeđenje sustava HRM-a i COP-a). Planira se standardiziranje sustava plaća i osiguravanje provedbe načela jednake plaće za jednak rad, uvođenje interne burze rada u državnim službama, nadogradnja Registra zaposlenih u javnom sektoru, priprema analize stanja i usporedba plaća u državnoj upravi i javnim službama s analizom razlika u plaćama u pojedinim segmentima državne službe i javnih službi te revizija koeficijenata i prijedlog novog modela platnog sustava. Na temelju rezultata analize stanja i prijedloga modela novog sustava plaća kreirat će se novi platni sustav te izraditi nacrt prijedloga novog (objedinjenog) Zakona o plaćama u državnoj upravi i javnim službama. U okviru novog

modela plaća predviđa se uspostava sustava nagrađivanja prema rezultatima rada (radnom učinku) i sustava promicanja u viši platni stupanj na temelju ostvarenog radnog učinka (odnosno vraćanje u niži platni stupanj u slučajevima kada službenik nije ostvario očekivane rezultate u radu), kao i uvođenje mogućnosti rada službenika na daljinu (smart working) te omogućavanje usklađivanja poslovnih i privatnih obaveza službenika i povećanje mobilnosti unutar javne uprave.

U dijelu **Tržište rada i socijalna zaštita** sadržane su reforme koje za cilj imaju unaprjeđenje mjera zapošljavanja i pravnog okvira za moderno tržište rada i gospodarstvo budućnosti. Reforme se odnose na razvoj i provedbu novih ciljanih mjera aktivne politike zapošljavanja za potrebe zelene i digitalne tranzicije tržišta rada te na jačanje sustava uključenja i praćenja ranjivih skupina na tržištu rada (individualizirana podrška nezaposlenim osobama, razvoj sustava praćenja korisnika mjera). Reformska mjera je i uvođenje sustava vaučera za obrazovanje zaposlenih i nezaposlenih osoba, kojom će se omogućiti financiranje obrazovanja odraslih putem vaučera. S ciljem unaprjeđenja radnog zakonodavstva planirano je redefiniranje Zakona o radu i Zakona o minimalnoj plaći te donošenje novog Zakona o suzbijanju neprijavljenog rada.

U dijelu NPOO-a koji govori o unaprjeđenju radnog zakonodavstva izrijekom je navedena i potreba za pronalaženjem rješenja za dugogodišnji problem članova sindikata u odnosu na nečlanove, a vezano uz korištenje prava ugovorenih kolektivnim ugovorima. Istaknuta je potreba uspostavljanja ravnoteže između financijskih obveza članova sindikata i ugovorenih prava iz kolektivnih ugovora koja konzumiraju svi radnici, a sve u cilju promicanja socijalnog dijaloga i jačanja sindikata, posebice u okolnostima sve rjeđeg participiranja radnika u sindikalnom djelovanju i kolektivnom pregovaranju. U sklopu mirovinskog sustava predviđa se povećanje adekvatnosti mirovina kroz redefiniranje modela obiteljske mirovine, podizanje razine adekvatnosti najniže

mirovine te povećanje mirovine iz II. mirovinskog stupa, dok se unaprjeđenje sustava socijalne skrbi planira kroz smanjenje rizika od siromaštva i socijalne isključenosti, razvojem i boljom dostupnošću socijalnih usluga za posebno osjetljive skupine te provođenjem mjera zapošljavanja i poticanja cjeloživotnog učenja radi prilagodbe potrebama tržišta rada.

Vezano za sustav **Državne imovine**, kao prioritet navodi se nastavak privatizacije, odnosno prodaja nestrategijske državne imovine te stvaranje pretpostavki za ubrzavanje privatizacije smanjivanjem broja poduzeća od posebnog državnog interesa za trećinu. Do kraja 2023. planira se na prodaju ponuditi minimalno 150 poduzeća (od čega u šest poduzeća država ima većinski udio), čija je trenutna nominalna vrijednost oko 850 milijuna kuna. Do kraja 2026. godine na prodaju će se ponuditi još 35 poduzeća. Navedenim se predviđa realizirati privatizacija većeg dijela državnog portfelja. Među kompanijama koje se planiraju prodati, a u kojima država ima vrijedne udjele, spominju se Podravka, Končar, Đuro Đaković grupa i Jadroplov. Na listi poduzeća od posebnog državnog interesa i dalje se nalaze HEP, Hrvatske autoceste, Hrvatska poštanska banka, Jadranski naftovod, INA, ACI i Hrvatska pošta, ali navedeno ne znači da se i neko od tih poduzeća neće s vremenom naći u prodaji jer NPOO također predviđa i reviziju liste strateških tvrtki.

U dijelu koji se odnosi na **Pravosuđe** predviđeno je 13 reformskih mjera i 6 razvojnih projekata s ciljem unaprjeđenja pravosudnog sustava kroz zakonodavne, organizacijske, infrastrukturne i digitalne promjene, ubrzanje postupaka, brže i kvalitetnije rješavanje neriješenih predmeta, dodatnu edukaciju pravosudnih dužnosnika i jačanje sustava.

Komponenta **Zdravstvo** sadrži 5 reformskih mjera: unaprjeđenje učinkovitosti, kvalitete i dostupnosti zdravstvenog sustava, uvođenje novog modela skrbi za ključne zdravstvene izazove, uvođenje sustava strateškog upravljanja ljudskim resursima u zdravstvu, osiguranje financijske održivosti

zdravstvenog sustava i e-Zdravstvo. Unaprjeđenje učinkovitosti, kvalitete i dostupnosti zdravstvenog sustava planira se postići kroz jačanje primarne zdravstvene zaštite s ciljem bolje dostupnosti zdravstvenih usluga na cijelom teritoriju Hrvatske, omogućavanje dostupnosti ljekarničke skrbi (posebno u izoliranim i ruralnim područjima) te bolje povezivanje primarne i sekundarne/tercijarne zdravstvene zaštite. U području ljudskih resursa predviđa se omogućavanje specijalističkog usavršavanja zdravstvenih djelatnika, ostvarivanje ravnomjerne geografske raspodjele zdravstvenih djelatnika i dostatne popunjenosti Mreže javne zdravstvene službe te poboljšavanje učinkovitosti hitne medicine. Cilj je i stvaranje standardne procedure u provođenju postupaka zajedničke javne nabave, revizija liste i stroža kontrola odobravanja i nabave skupih lijekova, racionalizacija bolničkog sustava kroz funkcionalnu integraciju, jačanje dnevnih bolnica te povećanje broja bolničkih kreveta za dugotrajno liječenje i palijativnu skrb.

OKVIRNI SPORAZUM O DIGITALIZACIJI

U lipnju 2020. godine Europska konfederacija sindikata (ETUC) i europski socijalni partneri (BusinessEurope, SMEunited i SGI Europe) potpisali su [Okvirni sporazum o digitalizaciji](#). Sporazum podupire uspješnu integraciju digitalnih tehnologija na radnom mjestu, ulaganje u digitalne vještine, ažuriranje vještina i stalnu zapošljivost radne snage te poslodavcima i sindikatima omogućava da zajednički uvode strategije digitalne transformacije. Sindikati i poslodavci na europskoj razini ovim su Sporazumom zapravo potvrdili da digitalne promjene ne bi trebalo nametati od strane poslodavaca, već s njima upravljati u partnerstvu s radnicima i sindikatima. Sporazumom se podržavaju pregovori između sindikata i poslodavaca u svakoj državi te otvara put za sporazumnu digitalnu tranziciju gospodarstava. Ulaganje u digitalne vještine važno je za budućnost Europe, a osobito u trenutku kada mnogi radnici moraju koristiti digitalne tehnologije za rad na daljinu. Temeljem članstva u ETUC-u,

sindikalne središnjice imaju obvezu raditi na implementaciji predmetnog Sporazuma i provoditi ga na nacionalnoj razini. U suradnji s Hrvatskom udrugom poslodavaca (koja je član BusinessEurope) i Hrvatskom obrtničkom komorom (koja je član SMEunited) sindikalne središnjice trebaju dogovoriti aktivnosti i dokumente kojima bi se sadržaj Sporazuma prenio u nacionalno okruženje u roku od 3 godine. Tijekom travnja 2021. godine zajednički smo radili na nacionalnom izvještaju o implementaciji Sporazuma. U Izvještaju je konstatirano kako hrvatsko društvo u cjelini stari, što itekako utječe na tržište rada te kako je nesporna hitna potreba prihvaćanja digitalizacije u hrvatskom gospodarstvu. Iako svi socijalni partneri raspolažu nekim podacima o problemima koji se javljaju u području digitalizacije, potrebno je svojevrsno mapiranje potreba kako bi se zajedničke aktivnosti mogle planirati u dobrom smjeru i u konačnici koristiti svim dionicima. U Izvještaju je istaknuto kako socijalni partneri prepoznaju važnost Sporazuma i potvrđuju interes za zajednički rad na tom pitanju.

Tajništvo Matice hrvatskih sindikata

E-mail: tajnistvo@matica-sindikata.hr

Telefon: 01/4882-335

